

[Dahlgaard.]

økonomiske udvikling i det kommende år, og som vi ikke kan sætte os ud over; økonomi- og handelsministeren har allerede været inde på dem.

For det første: bytteforholdet mellem danske og udenlandske varer er forringet med 16 pct. siden samme tidspunkt i fjor. Det er i samfundsøkonomisk forstand ensbetydende med en produktivitetsforringelse på henvend 5 pct. Det er et forhold, der selvfølgelig lægger et umådeligt pres over hele den økonomiske situation.

For det andet: vi kan ikke planlægge efter, at der vil være mulighed for i det kommende år at gældsætte os til udlandet i samme omfang som i år.

Disse to forhold betyder, at hvad enten vi piber eller synger, må vi regne med nogen nedgang i befolkningens realindtægter i den kommende tid og i hvert fald ikke med nogen stigning. Vi kan prøve ved en bevidst politik at tilpasse os denne situation; det vil være det fornuftigste. Vi kan også lade fem og syv være lige; i så fald vil tilpasningen til en forringet levestandard ske i kraft af en økonomisk proces, der skaber eller måske rettere uddyber arbejdsløsheden og forstærker inflationen. Derved vil visse befolkningsgrupper blive ramt særlig hårdt og særlig uretfærdigt af vore fælles vanskeligheder.

Jeg tror, det er rigtigt ganske åbent at erkende, at ikke enhver opgave kan løses tilfredsstillende. De vilkår, der for tiden gælder for dansk økonomi, er så ugunstige, at der, selv om vi bærer os nok så forstandigt ad, ikke er nogen større sandsynlighed for, at vi vil komme igennem det kommende år på en måde, som vi til sin tid vil vurdere som tilfredsstillende. Hverken pengepolitik eller finanspolitik kan under de givne forhold give svaret på vort centrale økonomiske problem, som ganske enkelt er: konkurrencedygtigheden over for udlandet. At genskabe denne konkurrencedygtighed er ikke blot, således som det altid har været, et spørgsmål om at gavne betalingsbalancen, nej, det er i egentligste forstand blevet et spørgsmål om at opretholde også beskæftigelsen.

Erfaringen fra andre lande viser os, at beskæftigelsen kun kan blive tilfredsstillende som led i en samlet økonomi, der fungerer

tilfredsstillende. Særforanstaltninger til gavn for beskæftigelsen kan være af en vis betydning, men vejer til syvende og sidst kun let, hvis den øvrige økonomi er dårlig. Vi har fra udlandet netop i disse år både et positivt og et negativt eksempel på dette. England har nu i en årrække haft arbejdsløshed. Det bliver værre og værre derovre til trods for beskæftigelsesarbejder, egnsudvikling, og hvad man ellers griber til af særforholdsregler. Sverige havde for to år siden en arbejdsløshed, som det var besværligt at få has på. Nu er det lykkedes. Ikke i kraft af særforanstaltninger af den ene eller den anden eller af mangehånde art, men på grund af en sammenhængende politik. Denne økonomiske politik har i Sverige haft rygstød i en traditionelt god valutasituation og en traditionelt gunstig samfundsøkonomisk balance, og den har yderligere haft rygvind som følge af prisstigning på træ og papir og andre af Sveriges hovedeksportartikler.

Det radikale venstre har den opfattelse, at vi også i Danmark må basere os på anstrengelser for at gøre den samlede økonomi sund og ikke knytte urimelig store forhåbninger til virkningerne af særforanstaltninger af den ene eller den anden art. Vi må anvende de generelle økonomisk-politiske midler, så langt vi kan, og så langt vi tør.

Her ligger det imidlertid desværre sådan, at vort albuerum både i finanspolitisk og i pengepolitisk henseende er stærkt begrænset. Vi har ikke løst de langsigtede balanceproblemer i dansk økonomi, som allerede perspektivplan I og siden perspektivplan II har peget på. Derfor har vi ikke albuerum for en så energisk og aktiv beskæftigelses- og erhvervs politik, som vi i dag har brug for at føre. Finanspolitikken er ved at blive slækket noget, og det vil særlig komme til at virke i januar kvartal næste år, hvor skattelættelser sætter ind, men hvor besparelser på de offentlige budgetter endnu ikke er begyndt at virke.

Jeg tror, det var godt, at økonomiministerens under septemberforhandlingerne omsider overvandt sine betænkeligheder ved den begrænsede finanspolitiske lempelse på vel henimod 2 mia kr. Næste finansår, som der nu bliver tale om. Jeg tror også, det er heldigt, at denne finanspolitiske lempelse kommer til at virke med særlig vægt netop